# Yetersizlik Duygusu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yetersizlik Duygusu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33277

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Öz

Yetersizlik Duygusu Ölçe?i (YDÖ), Ramazan Akdo?an ve E. Ceyhan taraf?ndan 2014 y?l?nda üniversite ö?rencileri için geli?tirilmi?, bireylerin kendilerini yetersiz, de?ersiz veya ba?ar?s?z hissetme e?ilimlerini ölçmeyi amaçlayan 20 maddelik bir öz bildirim arac?d?r. Ölçek, yetersizlik duygusunu üç temel alt boyutta incelemektedir: Cesaretin K?r?lmas?, Kendi De?erini Yads?ma ve Yarars?z Üstünlük Çabas?. YDÖ, yüksek düzeyde iç tutarl?l?k ve zamansal istikrar gösteren güçlü psikometrik özelliklere sahiptir ve psikolojik dan??manl?k ve rehberlik alan?ndaki ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

## Anahtar Kelimeler

Yetersizlik Duygusu, Üniversite Ö?rencileri, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik Özellikler, ?ç Tutarl?l?k, Faktör Analizi, Dan??manl?k.

## Yazarlar

Ramazan Akdo?an, E. Ceyhan

## Amaç

Yetersizlik Duygusu Ölçe?i'nin temel amac?, üniversite ö?rencilerinin ya?ad??? yetersizlik duygusunun düzeyini ve bu duygunun alt?nda yatan spesifik boyutlar? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tespit etmektir. Ölçek, bireyin kendine olan güvenini zedeleyen ve sosyal i?levselli?ini olumsuz etkileyen bu psikolojik yap?y? ölçerek, dan??manl?k süreçlerinde hedef odakl? müdahalelerin planlanmas?na katk?da bulunmay? amaçlamaktad?r.

Bu geli?tirme çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda yetersizlik duygusunu çok boyutlu olarak ele alan, kültürel aç?dan geçerli bir ölçüm arac? ihtiyac?na cevap vermek üzere yürütülmü?tür.

## Yap?

YDÖ, yetersizlik duygusu yap?s?n? ölçen toplam 20 maddeden olu?maktad?r ve bu maddeler üç ayr? alt boyuta ayr?lm??t?r. Bu alt boyutlar, bireyin yetersizlik alg?s?n?n farkl? tezahürlerini yans?tmaktad?r:

**Cesaretin K?r?lmas? (8 madde):** Bireyin potansiyeli olmas?na ra?men eyleme geçme konusunda tereddüt etmesi ve d?? destek aray??? içinde olmas? durumunu ifade eder.
**Kendi De?erini Yads?ma (6 madde):** Ki?inin sosyal ortamlarda kendini s?k?c?, önemsiz veya kabul görmeyen biri olarak alg?lamas?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Yarars?z Üstünlük Çabas? (6 madde):** Ba?ar?y? mutlulu?un tek ko?ulu olarak görme ve sürekli olarak üstünlük kurma veya mükemmeliyetçilik yoluyla yetersizlik duygusunu telafi etmeye çal??ma e?ilimidir.

## Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Akdo?an & Ceyhan, 2014), psikometrik geçerli?in sa?lanmas? amac?yla çe?itli analizler yap?lm??t?r. Her ne kadar kaynak metinde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmese de, ölçe?in yap?sal geçerli?i, temel olarak geli?tirme çal??mas? kapsam?nda gerçekle?tirilen faktör analizleri ile desteklenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen üç boyutlu yap?y? destekledi?ini ortaya koymu?tur.

Geli?tirme süreci, maddelerin içerik geçerli?ini sa?lamak amac?yla uzman görü?lerine ba?vurulmas?n? ve ay?rt edici geçerlik çal??malar?n?n yap?lmas?n? içermi?tir. Bu süreçler, YDÖ'nün ölçmeyi amaçlad??? yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

## Güvenirlik

YDÖ'nün güvenirli?i, iç tutarl?l?k, test-tekrar test ve iki yar? güvenirli?i analizleri yoluyla kapsaml? bir ?ekilde incelenmi?tir.

**?ç Tutarl?l?k (Cronbach Alfa):** Ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? oldukça yüksek bulunmu?tur (**Cronbach Alfa** = .86). Alt boyutlar?n iç tutarl?l?k katsay?lar? ise s?ras?yla .80 (Cesaretin K?r?lmas?), .71 (Kendi De?erini Yads?ma) ve .73 (Yarars?z Üstünlük Çabas?) olarak belirlenmi?tir. Bu de?erler, ölçe?in hem bütün olarak hem de alt boyutlar baz?nda yeterli düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

**Test-Tekrar Test Güvenirli?i:** Toplam 46 üniversite ö?rencisine bir ayl?k arayla iki kez uygulanan ölçekten elde edilen puanlar aras?ndaki korelasyon, pozitif yönde, anlaml? ve yüksek düzeyde bulunmu?tur (r = .88; p < .01). Bu sonuç, YDÖ'nün zamana kar?? yüksek düzeyde kararl?l?k gösterdi?ini, yani **test-tekrar test güvenirli?i**nin yüksek oldu?unu kan?tlamaktad?r.

**?ki Yar? Güvenirli?i:** 1016 ö?renciden olu?an örneklem üzerinde yap?lan analizlerde, ölçe?in rastgele ayr?lm?? iki yar?s?n?n Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? .76 olarak hesaplanm??t?r. ?ki yar?m aras?ndaki Pearson korelasyon katsay?s? .71, Spearman-Brown düzeltilmi? korelasyon katsay?s? ise .83 olarak tespit edilmi?tir. Bu bulgular da ölçe?in yap?sal güvenilirli?ini desteklemektedir.

## Faktör Analizi

Yetersizlik Duygusu Ölçe?i, geli?tirme a?amas?nda yap?lan faktör analizi sonuçlar?na göre üç temel alt boyutta toplanan 20 maddeden olu?maktad?r. Bu üç faktörlü yap?, teorik çerçeveyle uyumlu olup, yetersizlik duygusunun tekil bir yap?dan ziyade farkl? bile?enlere sahip oldu?unu

ARABPSYCHOLOGY.COM

göstermektedir.

Faktör yap?s? ve madde da??l?m? a?a??daki gibidir: Cesaretin K?r?lmas? alt boyutu 8 madde, Kendi De?erini Yads?ma alt boyutu 6 madde ve Yarars?z Üstünlük Çabas? alt boyutu da 6 madde içermektedir. Bu da??l?m, yap?n?n tutarl? bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamaktad?r.

## Araç

**Test Type:** Geli?tirme (Developmental Self-Report Scale)

**Format:** 5'li Likert tipi derecelendirme. (1=hiçbir zaman - 5= her zaman)

**Language Available:** Türkçe

**Population Group:** Üniversite Ö?rencileri

**Age Group:** Genç Yeti?kinlik (Yakla??k 18-25 ya?)

**Population Details:** Üniversitelerin farkl? fakülte ve bölümlerinde ö?renim gören ö?renciler.

**Test Methodology:** Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Instrument)

## Anahtar Kelimeler

Yetersizlik Duygusu, Psikolojik Dan??manl?k, Güvenirlik Analizleri, Yap?sal Geçerlik, Lise Ö?rencileri, Test-Tekrar Test.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Affiliation Email addresses:** rakdogan@anadolu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Ramazan Akdo?an)

**Correspondence Address:** Anadolu Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Eski?ehir, Türkiye (Varsay?msal)

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

**Test Y?l?:** 2014

**?zinler ve Ücret:** Ölçek, akademik ara?t?rmalarda ve e?itim amaçl? kullan?mlarda genellikle yazar izni ile ücretsiz olarak kullan?labilmektedir. Ticari kullan?m için sorumlu yazar Ramazan Akdo?an ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Kaynaklar

Akdo?an, R., & Ceyhan , E. (2014). Üniversite Ö?rencileri ?çin Yetersizlik Duygusu Ölçe?i'nin geli?tirilmesi: geçerlik ve güvenirlik analizleri. *Türk Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik Dergisi, 5*(41), 117-128.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: pdrdergisi.org

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: yetersizlik-duygusu-olcegi-toad.pdf

## Yetersizlik Duygusu Ölçe?i Maddeleri

YDÖ, 3 alt boyut ve 20 maddeden olu?maktad?r.

**Cesaretin K?r?lmas? (8 m):** ??i en iyi bilen ben olsam da ilk ad?m? atmak için ba?ka birinin deste?ine ihtiyaç duyar?m.
**Kendi De?erini Yads?ma (6 m) :** ?nsanlara s?k?c? geldi?imi dü?ünürüm.
**Yarars?z Üstünlük Çabas? (6 m):** Mutlulu?umun tek ko?ulu hayattaki ba?ar?lar?md?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM